

א) עירובין ק"ז ע"ג; ב) עירובין ט"ז ע"ב ק"א; ג) עירובין ע"ג.

ליקוטי רש"י

בשיתסר. היקף סגיא ד' היקף לכל רוח דמרוצת. הגי מ"י. סגיא נאטופוי ריבועא למיהוי שיחסר בעגולה דנפיק מגו ריבועא כגון חלון מרובע ד' על ד' היקפו שיחסר ואי מעגלה מגואי דאין רוח ד' אלא נאמנעו אית ליה היקפא מריסר וטפי עליה מרובע ריבוע. אב"ל. הכא דענינא למינקט ריבוע ד' על ד' והיקפה שיחסר ד' לכל רוח גגו עיגולא לנד מאי דמגליה מעגולא צעי היקפא טפי כדי למנקט גגויה מורשי דריבועא דהוי ד' הן ואלכסון. מכדי ב"א אמתא וכו'. וסגי ליה להאי עגולה נפוחא ד' טפחים ואלכסון בעיגולא וכל דבר עגול שיה מדה אלכסונו למדה אלמנעו דהא אין לו זווית כמה צעי למיהוי פומיה ד' וממני חומשי דהוו להו חמשה ותלת חומשי ופי מקפס לעיגולא דהאי שיעורא כמה הוה היקפא חמיסר פושטי ותשעה חומשי דהוה להו שיבסר נבי חומשא [עירובין ע"ג].

הגהות וצינונים

א) נדצ"ל רוחב (ברפ"י רוח): צ"ל צ"ל במ"ס מדות וכו' בתוספות ב"ב כז. והיא משנה במ"ס אהלות פ"ב מ"ו (גליון). ועי' בהגהות בן אריה בב"ב שם שצ"ל במ"ס מדות כמו שכתוב כאן וכ"ה בתוס' בדפוס' והיה לרש"י ותוס' מחז"ל ברייתא דמ"ט מדות ומה שכתוב כאן בגליון הוא טעות: ג) צ"ל אם היתה סוכה זו מרובעת (כת"י): ד) צ"ל חופ (רש"י):

סוכה

פרק ראשון

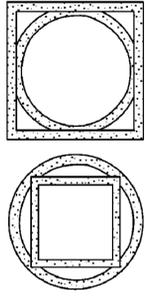
סוכה

ח.

רבינו חננאל

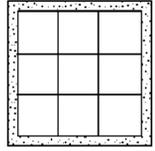
הני מ"י. דצדיק ג' איכא רווחא טפח: בעיגולא. רוחב טפח יש צו והוא עגול וכל עגול אין רחבו אלא נאמנעו ואין צעינן ד' אמות מרובעות שיהא ארבע צלעיה כמו נאמנעו וצריבעא איכא הקיפה טפי: מכדי כמה מרובע יתר על העיגול רביעי. מתני' היא נאמנעו ותשע טפחים מדות והדברים נראין לעינים

דאילו אמה עגולה חוט שלש אמות מקיפה ואמה מרובעת נריכה חוט ד' לסוכה אמה לכל רוח: בשיתסר. היקף סגיא: ד"מ. דסגי נשיתסר מהאי טעמא דמרובע יתר על עיגול ריבוע: בעיגולא דנפיק מוגו ריבוע. אם היקפת בחוט של ט"ו אמה נקרקע צריבעא תמנא צמוכו ארבע מרובעות ואם היית נריך לעגלו מצפנים ולהוליא קרנות ריבועו אמה עגולה בחוט י"ב ונמנא חינון יתר על הפנימי ריבוע אף כאן אם היתה מרובעת סוכה זו דיה להיות כדי שיטעו צדיקה ששה עשר בני אדם: אב"ל בריבועא מוגו עיגולא בעינן טפי משום מורשא דקרנתא. אצל עכשיו כשעשה אותה עגולה אם לא היה הקיפה אלא ששה עשר נמנא האמנע רוחב הרצה מארבע ולידיה הולכים וכלים עד לכלה ואין אמה מנאל צלעיה ארבע שאין לה זווית ורצי ארבע מרובעות צעי ונריך אמה לעשות על כרחק היקף עיגולה גדול כדי שחוכל לרבע ממוכה ארבע מרובעות שיש להם זווית: מכדי ב"א אמתא בריבועא כו'. כשאתה מודד

הני מ"י בעיגולא אבל בריבועא בעיא טפי מכדי כמה מרובע יתר על העיגול רביעי בשיתסר סגי ה"מ בעיגול דנפיק מגו ריבועא אבל ריבועא דנפיק מגו עגולא בעיא טפי משום מורשא דקרנתא מכדי כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונו בשיבסר נבי חומשא סגיא לא דק אימור דאמרינן לא דק פורתא טובא מי אמרינן לא דק א"ל מר קשישא בריה דרב חסדא ר"ב אשי מי סברת גברא באמתא יתיב תלתא גברי בתרתי אמתא יתבי כמה הוו להו שיחסר אגן שיבסר נבי חומשא בעינן לא דק אימור דאמרינן לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק אמר ליה רב אסי ר"ב אשי לעולם גברא באמתא יתיב ורבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב כמה הוו להו תמני סרי בשיבסר נבי חומשא סגיא היינו דלא דק ולחומרא לא דק רבנן דקיסרי ואמרי לה דייני דקיסרי אמרי עיגולא דנפיק מגו ריבועא רבעא ריבועא

כמה מרובע יתר על העגול רביעי. אין להוכיח דבר זה מהא דטבלא מרובעת של שלש על שלש וחוט ט' של שמים עשרה יסוד אותה וטבלא עגולה של שלש חוט של חשע אמות יסוד אותה דכל שיש צדיקה שלשה טפחים יש צו רחב טפח כדאמר נאמנעו דאין מצינן רחיה מחוט ההיקף הגדול ריבוע אצל רוחב המקום דאנו טבלא עגולה של ד' על ד' אמות סלקא דעתך שאינה מחזקת אלא נאמנעו של ג' על ג' מרובעים לפי שהחוט המקיפו מדחו שיה ואלא כשחלוק טבלא של ג' על ג' מרובע על ג' רצועות לאורך ושלש רצועות לרוחב לא תמנא צה כי אם ט'

[של] אמה על אמה וטבלא עגולה של ד' על ד' ע"כ יש צה י"ב רצועות של אמה על אמה שהרי (אם) ריבוע בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונו. כלומר אם תעשהו באלכסון במתיחת זוויתו תמשוך בהן מורשא דקרנתא לא יוסיף יתר על כל אמה שני חומשי ל"ב אמה כ"ד חומשי משום שתרבעהו ותוציא מורשאות בקרנותיה נמצא כ"ד חומשי הנה ה' אמות פחות חומש ושתיים עשרה הנה י"ז אמה פחות חומש וזהו שאמרו בשיבסר נבי חומשא סגי. כלומר בזה השיעור ב"ז נבי חומש בעיגולא תמצא ד' על ד' אמות אחרי שתמשוך מהן מורשא דקרנתא. ודחינן לא דק. כלומר הוסיף על שיעור ולא דדק ומתמהינן אימור דאמרינן לא דק פורתא טובא [מי] אמרינן. וזוהרנו לחשבון אחר כלומר אין כל אדם ישיבתו אלא מקום ב' אמות ישיבת ג' אנשים הן אי הכי בכמה אמות יושבין כ"ד בני אדם ב"ז ואנו בשבסר נבי חומש בעינן. ושנינן לא דק. הוסיף אמה אחת פחות חומש ואמרינן אימור דאמרינן לא דק לחומרא וזה קולא היא כי ב"ז אמה הסוכה פסולה היא ואתה הכשרת אותה. ושנינן לעולם גברא באמתא יתיב ור' יוחנן מקום גברי לא קחשיב. פירוש בני אדם הללו חשבון ר' יוחנן במקום דופן וכשישב אדם נמצא ירכו עם שוקו אמה והיושב כנגדו אמה כשיהיה האמות בעיגול נמצא מקום ישיבת זה אמה ומקום היושב כנגדו אמה אחרת כשתוציא מכלל השמונה אמות במקום ישיבתם נמצא פנוי ביניהם ו' אמות וכל עיגול שיש בתוכו ו' אמות קו יסוב אותו י"ח אמה ודי לנו ב"ז נבי חומש נמצא שהוסיף אמה וחומש ושנינן לחומרא הוסיף והיינו לא דק ולחומרא לא דק. וגרסינן בפרק חלון שבין ב' חצרות א"ר יוחנן חלון עגול צריך שיהא בהיקפו כ"ד טפחים ושנים ומשהו [מהן] בתוך י' שאם ירבענו נמצא משהו בתוך י' למה לי כולי האי מכדי כל שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רחב טפח

צעוגל מרחיב והולך ואם צאנו לכיון החשבון דמרובע יתר על העגול נוכל להוכיח צעינן זה שמתעשה נקודה של משהו ותקיפנה בחוטין הרצה סביב זה סביב אחר סביב עד שירחיבו ויגדל רוחב צעוגל טפח על טפח ואחר כך תחתך החוטין מן הנקודה ולמטה דהיינו מחצי רוחב עיגול ולמטה ואחר שיחתכו יתפשטו כל החוטין מימין ומשמאל ונמנא כל חוט הולך ומאריך מתצירו משהו מכלן ומשהו מכלן עד שאתה מגיע לחוט העליון דארכו ג' טפחים שהוא חוט החינון שהוא מסבב טפח על טפח דכל שיש צרוצו טפח יש צדיקה שלשה טפחים נמנא החוטין הללו סדורין כענין זה כמין רצועה רחבה נאמנעו חצי טפח והיינו כנגד הנקודה מכלן ומכלן כלה והולכת וצרה עד משהו ואם צאת לחזור ולחלק אותה נאמנעו היינו כנגד הנקודה תמנא שתי רצועות שכל אחת ארכה טפח ומתנא ומנא אחת רחבה חצי טפח ומנא אחת כלה עד משהו ועמה תנטרף אלו שתי הרצועות ושים הארוך כנגד הקצר תמנא רצועה ארכה טפח ומתנא על רוחב חצי טפח תחלוק אותה לשלש רצועות תמנא צה שלש רצועות מחצי טפח על חצי טפח ואילו רצועה מרובעת של טפח כשחלוקנה שתי וערב תמנא צה ארבע רצועות של חצי טפח על חצי טפח הרי לך מרובע יתר על העיגול ריבוע: ב"א אמתא בריבועא ותרי חומשי בא"כסונו. אין החשבון מכון ולא דק דאיכא טפי פורתא שאם תעשה ריבוע של עשר על עשר ותחלק אותו שתי וערב נמנא צמוכו ארבעה ריבועים של חמשה על חמשה חזור וחלוק אותם ריבועים לאלכסונים ההולך לנד אמצע של ריבוע גדול תמנא צריבע הפנימי חמשים אמה שהרי הוא חצי של חינון שהרי חלקת הריבועים של ה' על ה' כל אחד לאלכסונו ואם לא היה צו אלא לפי חשבון אמתא ותרי חומשי חצי טפח על חצי טפח אין צו אלא ארבעים ותשע רצועות רבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב. על חסם דחק ליישב דברי ר' יוחנן דעל כרחק מקום גברי קחשיב דשמעינן ליה צדיקה צריס חלון (דף ע"ג).

דאמרינן לא דק פורתא טובא מי אמרינן לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק אמר ליה רב אסי ר"ב אשי לעולם גברא באמתא יתיב ורבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב כמה הוו להו תמני סרי בשיבסר נבי חומשא סגיא היינו דלא דק ולחומרא לא דק רבנן דקיסרי ואמרי לה דייני דקיסרי אמרי עיגולא דנפיק מגו ריבועא רבעא ריבועא

צעוגל מרחיב והולך ואם צאנו לכיון החשבון דמרובע יתר על העגול נוכל להוכיח צעינן זה שמתעשה נקודה של משהו ותקיפנה בחוטין הרצה סביב זה סביב אחר סביב עד שירחיבו ויגדל רוחב צעוגל טפח על טפח ואחר כך תחתך החוטין מן הנקודה ולמטה דהיינו מחצי רוחב עיגול ולמטה ואחר שיחתכו יתפשטו כל החוטין מימין ומשמאל ונמנא כל חוט הולך ומאריך מתצירו משהו מכלן ומשהו מכלן עד שאתה מגיע לחוט העליון דארכו ג' טפחים שהוא חוט החינון שהוא מסבב טפח על טפח דכל שיש צרוצו טפח יש צדיקה שלשה טפחים נמנא החוטין הללו סדורין כענין זה כמין רצועה רחבה נאמנעו חצי טפח והיינו כנגד הנקודה מכלן ומכלן כלה והולכת וצרה עד משהו ואם צאת לחזור ולחלק אותה נאמנעו היינו כנגד הנקודה תמנא שתי רצועות שכל אחת ארכה טפח ומתנא ומנא אחת רחבה חצי טפח ומנא אחת כלה עד משהו ועמה תנטרף אלו שתי הרצועות ושים הארוך כנגד הקצר תמנא רצועה ארכה טפח ומתנא על רוחב חצי טפח תחלוק אותה לשלש רצועות תמנא צה שלש רצועות מחצי טפח על חצי טפח ואילו רצועה מרובעת של טפח כשחלוקנה שתי וערב תמנא צה ארבע רצועות של חצי טפח על חצי טפח הרי לך מרובע יתר על העיגול ריבוע: ב"א אמתא בריבועא ותרי חומשי בא"כסונו. אין החשבון מכון ולא דק דאיכא טפי פורתא שאם תעשה ריבוע של עשר על עשר ותחלק אותו שתי וערב נמנא צמוכו ארבעה ריבועים של חמשה על חמשה חזור וחלוק אותם ריבועים לאלכסונים ההולך לנד אמצע של ריבוע גדול תמנא צריבע הפנימי חמשים אמה שהרי הוא חצי של חינון שהרי חלקת הריבועים של ה' על ה' כל אחד לאלכסונו ואם לא היה צו אלא לפי חשבון אמתא ותרי חומשי חצי טפח על חצי טפח אין צו אלא ארבעים ותשע רצועות רבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב. על חסם דחק ליישב דברי ר' יוחנן דעל כרחק מקום גברי קחשיב דשמעינן ליה צדיקה צריס חלון (דף ע"ג).

דאמרינן לא דק פורתא טובא מי אמרינן לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק אמר ליה רב אסי ר"ב אשי לעולם גברא באמתא יתיב ורבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב כמה הוו להו תמני סרי בשיבסר נבי חומשא סגיא היינו דלא דק ולחומרא לא דק רבנן דקיסרי ואמרי לה דייני דקיסרי אמרי עיגולא דנפיק מגו ריבועא רבעא ריבועא

צעוגל מרחיב והולך ואם צאנו לכיון החשבון דמרובע יתר על העגול נוכל להוכיח צעינן זה שמתעשה נקודה של משהו ותקיפנה בחוטין הרצה סביב זה סביב אחר סביב עד שירחיבו ויגדל רוחב צעוגל טפח על טפח ואחר כך תחתך החוטין מן הנקודה ולמטה דהיינו מחצי רוחב עיגול ולמטה ואחר שיחתכו יתפשטו כל החוטין מימין ומשמאל ונמנא כל חוט הולך ומאריך מתצירו משהו מכלן ומשהו מכלן עד שאתה מגיע לחוט העליון דארכו ג' טפחים שהוא חוט החינון שהוא מסבב טפח על טפח דכל שיש צרוצו טפח יש צדיקה שלשה טפחים נמנא החוטין הללו סדורין כענין זה כמין רצועה רחבה נאמנעו חצי טפח והיינו כנגד הנקודה מכלן ומכלן כלה והולכת וצרה עד משהו ואם צאת לחזור ולחלק אותה נאמנעו היינו כנגד הנקודה תמנא שתי רצועות שכל אחת ארכה טפח ומתנא ומנא אחת רחבה חצי טפח ומנא אחת כלה עד משהו ועמה תנטרף אלו שתי הרצועות ושים הארוך כנגד הקצר תמנא רצועה ארכה טפח ומתנא על רוחב חצי טפח תחלוק אותה לשלש רצועות תמנא צה שלש רצועות מחצי טפח על חצי טפח ואילו רצועה מרובעת של טפח כשחלוקנה שתי וערב תמנא צה ארבע רצועות של חצי טפח על חצי טפח הרי לך מרובע יתר על העיגול ריבוע: ב"א אמתא בריבועא ותרי חומשי בא"כסונו. אין החשבון מכון ולא דק דאיכא טפי פורתא שאם תעשה ריבוע של עשר על עשר ותחלק אותו שתי וערב נמנא צמוכו ארבעה ריבועים של חמשה על חמשה חזור וחלוק אותם ריבועים לאלכסונים ההולך לנד אמצע של ריבוע גדול תמנא צריבע הפנימי חמשים אמה שהרי הוא חצי של חינון שהרי חלקת הריבועים של ה' על ה' כל אחד לאלכסונו ואם לא היה צו אלא לפי חשבון אמתא ותרי חומשי חצי טפח על חצי טפח אין צו אלא ארבעים ותשע רצועות רבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב. על חסם דחק ליישב דברי ר' יוחנן דעל כרחק מקום גברי קחשיב דשמעינן ליה צדיקה צריס חלון (דף ע"ג).

ב"ב טפחים סגי ושנינן ר' יוחנן דאמר כדדיני דקיסרי דאמרי ריבועא מגו עיגולא פלגא ואקשינן והא ליחא לדדיני דקיסרי דקיסרי

ד' על ד'. ודחינן הני מ"י בעיגולא. כלומר לא תמצא חלול ד' אמות אלא באמצע בלבד בצדדין אינך מוצא ד' אמות (א) ותנן באהלות (פ"ב מ"ו) כמה היא בהיקפה ויהיה בה טפח (ב) במרובע במרובעת ד' שהמרובע יתר על העיגול רביעי ב"ז גברי סגי דהא משכחת ד' על ד' אמות. ודחינן הני מ"י בעיגולא דנפיק מגו ריבועא אבל ריבועא דנפיק מגו עיגולא בעינן טפי משום מורשא דקרנתא. ראינו לרבינו הגאון פ"י ואמר אינך מוצא ד' על ד' אמות אלא יש בעיגולו ט"ז אמה וה' שבעיים ושני שלישי שביע חסר מעט. ותוב אמרינן מכדי כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונו. כלומר אם תעשהו באלכסון במתיחת זוויתו תמשוך בהן מורשא דקרנתא לא יוסיף יתר על כל אמה שני חומשי ל"ב אמה כ"ד חומשי משום שתרבעהו ותוציא מורשאות בקרנותיה נמצא כ"ד חומשי הנה ה' אמות פחות חומש ושתיים עשרה הנה י"ז אמה פחות חומש וזהו שאמרו בשיבסר נבי חומשא סגי. כלומר בזה השיעור ב"ז נבי חומש בעיגולא תמצא ד' על ד' אמות אחרי שתמשוך מהן מורשא דקרנתא. ודחינן לא דק. כלומר הוסיף על שיעור ולא דדק ומתמהינן אימור דאמרינן לא דק פורתא טובא [מי] אמרינן. וזוהרנו לחשבון אחר כלומר אין כל אדם ישיבתו אלא מקום ב' אמות ישיבת ג' אנשים הן אי הכי בכמה אמות יושבין כ"ד בני אדם ב"ז ואנו בשבסר נבי חומש בעינן. ושנינן לא דק. הוסיף אמה אחת פחות חומש ואמרינן אימור דאמרינן לא דק לחומרא וזה קולא היא כי ב"ז אמה הסוכה פסולה היא ואתה הכשרת אותה. ושנינן לעולם גברא באמתא יתיב ור' יוחנן מקום גברי לא קחשיב. פירוש בני אדם הללו חשבון ר' יוחנן במקום דופן וכשישב אדם נמצא ירכו עם שוקו אמה והיושב כנגדו אמה כשיהיה האמות בעיגול נמצא מקום ישיבת זה אמה ומקום היושב כנגדו אמה אחרת כשתוציא מכלל השמונה אמות במקום ישיבתם נמצא פנוי ביניהם ו' אמות וכל עיגול שיש בתוכו ו' אמות קו יסוב אותו י"ח אמה ודי לנו ב"ז נבי חומש נמצא שהוסיף אמה וחומש ושנינן לחומרא הוסיף והיינו לא דק ולחומרא לא דק. וגרסינן בפרק חלון שבין ב' חצרות א"ר יוחנן חלון עגול צריך שיהא בהיקפו כ"ד טפחים ושנים ומשהו [מהן] בתוך י' שאם ירבענו נמצא משהו בתוך י' למה לי כולי האי מכדי כל שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רחב טפח

חשק שלמה על ר"ח (א) נאלה לז"ל מכדי כמה מרובע יתר על העיגול ריבוע ודמנן צאהלות וכו'. (ב) לפנינו שם מיייר המשנה נקודה ולא נמצא ואולי דגי' אמתה היה לו לרבינו ז"ל סס.

נג א טו"ע א"ח ס'י
תללו סעיף 3:
נד ב מ"י פ"ו מהלכות
מזוה הלכה ט סמוג
עשין כג טו"ע י"ד ס'י
רפו סעיף יב:
נה ג ד ה מ"י פ"ה
מהלכות סוכה הלכה
ט סמוג עשין מג טו"ע
א"ח ס'י תלה:

רבינו חננאל

דקיסרי קאמר נמצאת
שמועה דר' יוחנן אליבא:
דדייני דקיסרי אמורה:
א"ר מאיר משום ר' לוי
ב' סוכות של יוצרים כו'
פשוטה היא. ת"ר סוכת
גוים סוכת נשים סוכת
בהמה סוכת כותים סוכה
מ"מ כשירה ובלבד של
שתא עשויה לצל
ומסוכת כהלכתא וכן
סוכת רועים סוכת קייצין
סוכת בורגנין סוכת שומרי
פירות סוכה מ"מ כשירה.
ואסיקנא סוכת גוים
וסוכת נשים וכיוצא בהן
דלאו בני חיובא גינהו א"ר
היא עשויה לצל ומסוכת
כהלכתא כשרה וכ"ש
סוכת רועים וקייצים
וברגנין ושומרי פירות
דבני חיובא גינהו
שסוכתם כשרה:

ח:

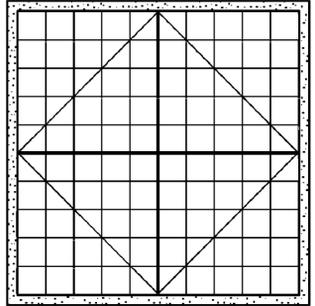
סוכה

פרק ראשון

סוכה

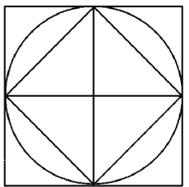
ריבועא

דנפיק מגו עיגולא פלגא. פירש צקונטרס כשאתה
מרצע צתוך העיגול אתה נוטל ממנו חצי השיעור
הנשאר צו דהיינו תילתא דכולה הלכך לשש עשרה ריבוע כריך
העיגול המקיפו סביב להיות כ"ד ודצר תימה הוא זה מה ענין זה
אלל זה אלל יש לפרש ריבועא דנפיק
מגו עיגולא פלגא מרוחצו של עוגל
מחזיק רוחצו הריבוע נמלא זיות של
ריבוע המגיעין עד העיגול כפליים
על רוחצו הריבוע דקא סצר כל
אמתא צריבוע תרי אמות צאלכסונה
ותימה היאך טעו צמדה רצי יוחנן
ודייני דקיסרי דמאחר שלא מדדו
הדצר היאך עשו כלל על דצר שאינו
יש לומר דקצלה צידס לשון זה של
ריבוע מגו עיגולא פלגא והוא אמת
לענין המקום ולא לענין אורך החוט
המקיף והרוחצו דמקום הריבוע
צצתוך העיגול מתמעט חצי של
ריבוע דהוא תילתא דכולי עיגול
תדע שאס תעשה ריבוע של עשר
על עשר ותחלקנו שמי וערצ ותחזור
ותעשה ריבוע צפנים צאלכסונה

של ריבועים קטנים כענין שפירשתי
לעיל נמצא ריבוע פנימי חצי של
חיצון ואם תעשה עוגל של עשרה על

עשרה צתוך ריבוע החיצון יהא העגול צין שני הריבועים וזה הוכחנו
שמרצע יתר על העיגול רביע אס כן העיגול יתר על הריבוע
הפנימי חצי של פנימי דהיינו (תילתא דעגולה דהיינו^א) רביע של
ריבוע חיצון וקלמ תימה דלא נקט ריבועא דנפיק מגו עיגולא (א) דהיינו
תילתא מכל העגול כי הכי דנקט עיגולא דנפיק מגו ריבועא ריבועא
דהיינו ריבועא מכל הריבוע לכך יש לפרש דהנך תרי מילי קיימי
דאיירי^ב כעין שפירשתי שעושה עיגול צתוך ריבוע ותחזור ועושה ריבוע
אחר צתוך אותו עיגול ואתא למימר שנתמעט
העוגל רוצע של ריבוע החיצון וריבוע פנימי
נתמעט מריבוע חיצון פלגא ורוצע ופלגא קיימי
אריבוע חיצון ואם תאמר והלא ריבוע של שצעה
על שצעה אס תעשה צו עוגל של שצע על שצע
אמות ותחזור ותעשה צתוך העוגל ריבוע של צאלכסונה שצעה
כמדת העוגל הוה ליה ריבוע פנימי חמשה על חמשה
לפי חשבון של אמתא ותרי חומשי צאלכסונה ומשכחת לה
צריבוע פנימי יתר מחציו של חיצון דיש צפנימי כ"ה רצועות
של אמה על אמה וצחיצון לא משכחת אלל מ"ט ויש לומר
שזה תלוי צמה שהוכחנו דחשבון של אמתא ותרי חומשי אינו
מכוון דאיכא טפי וא"כ איך צריבוע הפנימי ה' על ה' דאס היה
צו ה' על ה' היה צאלכסונו עולה טפי מו': ותיקוי חיצונה בית
שער צפנימית ותתחייב צמוודה. וצית שער חייב צמוודה כדתניא

אבל ריבועא מגו עיגולא פלגא. כשאתה מרצע צתוך העיגול אתה
מוציא ממנו חצי השיעור הנשאר צו דהיינו תילתא דכוליה הלכך
לשש עשרה ריבוע כריך העיגול המקיפו סביב להיות עשרים וארצע:
ולאו מילתא היא. דהא ראינו דלא הוה שיעורא כולי האי אלל שיהא

ריבועא דנפיק מגו עיגולא פלגא ולא היא
דהא קחזינן דלא הוה כולי האי: א"ר לוי
משום ר"מ^א שתי סוכות של יוצרים צו לפנים
מזו הפנימית אינה סוכה וצחייבת צמוודה
והחיצונה סוכה ופטורה מן המזוזה ואמאי
תהוי חיצונה כבית שער הפנימית ותתחייב
צמוודה משום דלא קביע^ב תנו רבנן^ג גנב"ך
סוכת גוים סוכת נשים סוכת בהמה סוכת
כותים סוכה מכל מקום כשרה ובלבד
שתהא מסוככת כהלכתא מאי כהלכתא
אמר רב חסדא והוא שעשאה לצל סוכה
מכל מקום לאתויי מאי לאתויי סוכת רקב"ש
דתנו רבנן^ד סוכת רקב"ש סוכת רועים סוכת
קייצים סוכת בורגנין סוכת שומרי פירות
סוכה מכל מקום כשרה ובלבד שתהא
מסוככת כהלכתא מאי כהלכתא אמר רב
חסדא והוא שעשאה לצל סוכה מכל
מקום לאתויי מאי לאתויי סוכת גנב"ך
האי תנא דגנב"ך אלימא ליה גנב"ך
משום דקביעי וקא תנא מכל מקום לאתויי
רקב"ש דלא קביעי והאי תנא דרקב"ש
אלימא ליה רקב"ש דבני חיובא גינהו ותנא
מ"מ לאתויי גנב"ך דלאו בני חיובא גינהו:
מתני'

רחצו כשיעור צאלכסונה של מרצע
וכל אמתא צריבוע אמתא ותרי
חומשי צאלכסונו: שתי סוכות של
יוצרים. כך היה דרך של יוצרי כלי
חרס צימיהן עושין להם שמי סוכות
צו לפנים מזו צפנימית הוא דר
ומנעי קדרותיו וצחילונה הוא עושה
מלאכתו ומוציא קדרותיו למכור:
פנימית אינה סוכה. אס צא ליצב
צמוכה צתג לשס סוכה ואע"ג דלא
צעינן סוכה לשס חג דהא כצית הלל
קיימא לן דמכשרי סוכה ישנה
צמתנימין (דף ט.) האל אינה סוכה
דלא מינכרל מלתא דלשס סוכה הוא
דר צו דהא כל ימות השנה דייר
התס ורוצ תשמישו וסעודתו ושינתו
שס: וחייבת צמוודה. לעולם משום
דכל דירתו צה: החיצונה סוכה.
ויולא צה ידי חובתו ואין כריך
לסותרה ולעשותה לשס חג כצית הלל
ומשום היכירל דמנוה ליכא למיכר
דכיון דכולה שמת לאו האל דייר
והשתא דייר צה איכא היכירל:
ופטורה מן המזוזה. לעולם דלאו
דירה היא שאינה עשויה אלל לצאת
ולצא דרך שס ולהכניס שס תגרים:
ותיהוי כבית שער הפנימית. דקי"ל
צמנחות צהקומן רצה (דף לג:)
דחייב צמוודה מדרבנן. צית שער

פירק"א צלע"ו שלפני הצית: משום דלא קביע. לא צו ולא צו דצר
קצוע ואין הפנימית חשובה להיות לה צית שער: סוכת גוים.
שעשויה לדור צה צימות החמה: סוכה מ"מ. אפילו פחותה מאלו
ולקמיה מפרש מאי היא: מאי כהלכתא. מאי אמתא לצמועינן דאילו
שתהא צלתה מרוצה מחמתה וצדצר שכשר לסכך צו פשיטל אטו
משום דריעל צמילי אחרנייתא שלא נעשית לשס סוכה תכשר אף
צפסולות: אמר רב חסדא. האי כהלכתא דקאמר הוא שמסוככת יפה
דמוכחא מלתא שעשייתה הרשונה לצל היתה ולא לצניעות צעלמא
דאע"ג דסוכה לשס חג לא צעינן לשס סוכה צעינן וללל הוא
דמיקריא סוכה שסוככת מן החורצ: רקב"ש. סימן רועים קייצים
צורגנין שומרי פירות ולקמן פריך מאי גריעותיהו דהני מהנך דלעיל
דקרי ליה סוכה מכל מקום: רועים. שעשו סוכה צשדה ליצב צמוכה
מפני השרצ ושומרים צלנס: קייצים. שומרי קניעות השטוחין צשדה
לייצס: בורגנין. שומרי העיר. וכולן ישראלים הם אלל סוכה צו לא
לשס חג נעשית: סוכה מכל מקום. דאפילו פחות מאלו והיינו הנך
דלעיל דמפרש לקמן דהאי תנא חשיצי ליה הני משום דישראלים
גינהו וחייצין צסוכה ורלויה סוכתן להכשיר יותר מסוכת גנב"ך גוים
נשים צהמה כותים שאין חייצין צסוכה: אלימא. חשובה להכשיר:
סוכת רקב"ש לא קביעי. פעמים רועין כאן ופעמים רועין כאן
כשאלו את המרעה וכן קייצים כשיצשו^א הולכין להם וסותרין סוכתן:
מתני'

צמנחות דף לג: צית שער צכסדרה ומרפסת חייצין צמוודה ותימה דצפרק קמא דיומא (דף יא: ושס) אמרינן דממעטין
להו ממוודה מדכתיב צית מה צית מיוחד לדירה ילאו אלו שאין מיוחדין לדירה יש מחלקין צין פחותין לצית ולפתוחין לגינה וקשיא דאס
כן הוה ליה לשנויי הכי התס צמנחות (שס) דפריך אדרצ חסדא דאמר צכסדרה פטורה מן המזוזה וצ"ל הא דאורייתא הא דרבנן והא
דלא משני התס צמנחות דמשמע ליה דרצ חסדא פטורה לגמרי קאמר אפילו מדרבנן:

סוכת בותים. כל הנך דקחשיב האל אמר צשמעתין דלאו צני חיוצא נינהו דקסצר גרי אריות הן^א והא דאמר פרק שני דיצמות
(דף כד:) דאחד גרי אריות ואחד גרי חלומות הלכה כולס גרים הני מילי כשנתגירו לגמרי אלל גרי כותים כתיב צספר
מלכים (צ ז) את ה' היו יראים ואת אלהים היו עובדים ומאן דאמר כותים גרי אמת^ב קסצר דאחר כך ניתקנו:
סוכה

א) כסחם משנה מס'
מעשרות פ"ג מ"ז (מראה
אש), צ) מנחות מב,
ג) קידושין עה: ד) שם.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ריבועא
דנפיק וכו' וקלמ תימה
וכו' מגו עיגולא תילתא
דהיינו תילתא מכל
העיגול:

גליון הש"ס

גמ' תנו רבנן גנב"ך.
ע"י גיטין דף מה ע"ב
תוס' ד"ה כל:

ליקוטי רש"י

ריבועי מגו עיגולא
פלגא. צני למשקל מיינה
פלגא דהאי שיעורא דפיס
דהיינו תילתא דמעיקרא
דהו לכו תמניא מכ"ד
ופשו להו שימכר דספירא
להו דכל צלכסונה הכי הו
[עירובין עז:].

הגהות וציונים

א) צ"ל סוכת גנב"ך
(ר"ש דעסוי וכ"ה גירסת
ר"ח ר"ף רא"ש):
ב) צ"ל כשיבשו
הקציעות (באה"מ):
ג) [מהר"ם מוחק זה]
[גליון: ד] צ"ל אהרדי
(רש"ש):

לעזי רש"י

פירק"א. פירוש צית שער
(עין רש"י צ"ב דף יא
ע"ב ומנחות דף לג ע"ב
ד"ה צית שער).